
NOTA RESUM

Nota resum de l'informe 20/2024, relatiu al Servei Català de la Salut: prestació del servei extrahospitalari per a l'atenció a la insuficiència renal, exercici 2022

Barcelona, 18 de desembre de 2024

La Sindicatura de Comptes de Catalunya ha emès l'informe 20/2024, relatiu al Servei Català de la Salut: prestació del servei extrahospitalari per a l'atenció a la insuficiència renal, exercici 2022.

L'informe, presentat per la síndica Maria Àngels Cabasés com a ponent, va ser aprovat pel Ple de la Sindicatura en la sessió del 19 de novembre del 2024.

L'objectiu d'aquest treball d'auditoria operativa és fiscalitzar l'eficiència, l'eficàcia i l'economia en la prestació del servei extrahospitalari d'atenció a la insuficiència renal duta a terme pel Servei Català de la Salut (CatSalut). L'informe ha incorporat l'enfocament avaluador en la planificació i l'execució dels treballs, i inclou objectius propis de l'avaluació de programes i polítiques públiques, a més d'incorporar la perspectiva d'actors fonamentals d'aquesta política: el CatSalut, la Societat Catalana de Nefrologia, els professionals sanitaris i les associacions de pacients.

L'any 2022 el 45,3% de les sessions de diàlisi es van realitzar per part de centres extrahospitalaris —3.295 pacients—, mentre que la resta, 54,7% —3.514 pacients—, les van realitzar centres hospitalaris de la xarxa hospitalària d'utilització pública.

L'activitat extrahospitalària es duia a terme en centres de diàlisi contractats pel CatSalut mitjançant contractes administratius de gestió de serveis amb empreses principalment privades i amb una empresa pública, amb una despesa total de 97,85 M€ l'exercici 2022.

Les conclusions més rellevants de la fiscalització realitzada, recollides en l'apartat 3 de l'informe, es resumeixen a continuació:

Pertinença

- El Pla estratègic d'ordenació de l'atenció al pacient nefrològic, vigent en l'exercici fiscalitzat, es troba obsolet. El CatSalut compta amb unes eines per a la planificació de l'activitat i la identificació de les necessitats del servei, però no n'ha actualitzat aspectes clau com la definició de les funcions dels nivells assistencials i els criteris territorials d'obertura de nous punts d'atenció.

- El volum de l'activitat contractada no va variar en funció del nombre de pacients que necessitaven hemodiàlisi. En 10 centres l'activitat facturada va superar l'import màxim fixat en les clàusules addicionals dels contractes en un total de 8,41 M€.

Eficàcia

- Els objectius previstos en el Pla estratègic pel que fa al nombre i a la ubicació de punts d'atenció hemodialítica no es van complir. L'any 2022, un 9,79% dels pacients vivien a una distància superior a 20 km del centre de diàlisi més proper, dada que superava l'objectiu previst.
- El CatSalut no ha avaluat la satisfacció dels usuaris. Un dels aspectes que més problemes genera als usuaris és el del transport sanitari.
- S'han observat àrees de millora en la identificació, registre i prevenció de la malaltia renal crònica.

Eficiència

- L'informe de necessitats de la contractació extrahospitalària no estava suficientment justificat i a parer de la Sindicatura hi ha fets que podrien constituir indicis de comportament col·lusori entre les empreses guanyadores del concurs.

Economia

- El cost de la prestació del servei no està acreditat a partir d'un escandall o estudi de costos que justifiqui les tarifes que el CatSalut satisfà als centres. El cost anual que el CatSalut assumeix per un pacient en hemodiàlisi extrahospitalària, calculat per la Sindicatura (47.744 €), supera el cost de l'hemodiàlisi hospitalària (42.461 €) i el de la diàlisi peritoneal (29.724 €).
- El CatSalut no compta amb un sistema de validació prou robust de la facturació per prevenir, evitar o revertir la possibilitat que en alguns centres hagin facturat serveis no realitzats. La Sindicatura ha detectat factures de sessions de diàlisi de diferents centres pel mateix pacient i dia.

Coherència i equitat

- Malgrat que les tècniques domiciliàries fa anys que són recomanades per diferents organismes, la diàlisi peritoneal està infrautilitzada. L'evidència obtinguda per la Sindicatura posa de manifest mancances en el finançament dels tractaments domiciliaris i un clar component socioeconòmic en l'accés a aquests tractaments.

El treball de fiscalització ha posat en relleu problemes cabdals de governança que afecten la planificació dels punts d'atenció hemodialítica, la concurrència de la contractació del servei i la justificació de la seva externalització, la prevenció de la malaltia renal crònica, el volum de tractaments domiciliaris, l'accés vascular dels pacients, el transport sanitari del

pacient renal i també el control l'avaluació dels contractes. Per tant, els fets descrits en relació amb la política de prestació del servei extrahospitalari de diàlisi no garanteixen un marc d'actuació que respongui als principis d'economia, d'eficàcia i d'eficiència, ni a criteris propis de l'avaluació de polítiques públiques, en la pertinença, la coherència de la política, l'equitat i la governança de la intervenció pública.

Finalment, en l'apartat 4, la Sindicatura fa recomanacions de millora sobre tots els aspectes analitzats en l'informe.

Aquesta nota resum té efectes merament informatius. L'informe es pot consultar a www.sindicatura.cat.
